

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 375/2012-9

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 20. septembra 2012 prerokoval sťažnosť K., s. r. o., Č., zastúpenej advokátom JUDr. M. R., Ž., ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Žiline sp. zn. 21 CoE 94/2012 z 30. mája 2012, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť K., s. r. o., o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 16. júla 2012 doručená sťažnosť K., s. r. o., Č. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej aj „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Žiline

(ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 21 CoE 94/2012 z 30. mája 2012 (ďalej aj „napadnuté rozhodnutie“) a žiada vydať tento nález:

„Základné právo sťažovateľa uvedené v čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd bolo postupom Krajského súdu v Žiline v konaní č. k. 21 CoE 94/2012 porušené.

Uznesenie Krajského súdu v Žiline č. k. 21 CoE 94/2012 zo dňa 30. 5.2012 sa zrušuje a vec sa vracia na nové konanie a rozhodnutie.

Krajský súd v Žiline je povinný uhradiť sťažovateľovi trovy konania z titulu právneho zastúpenia na účet JUDr. M. R., advokáta, vo výške 269,58 (2 úkony á 127,16 eur + 2 x režijný paušál á 7,63 eur), všetko do dvoch mesiacov od doručenia nálezu.“

Ako vyplynulo z podanej sťažnosti a jej príloh, sťažovateľka podala 7. septembra 2006 ako oprávnená na základe právoplatného a vykonateľného platobného rozkazu Okresného súdu Dolný Kubín (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 3 Rob 345/2006 z 19. júna 2006 návrh na vykonanie exekúcie u súdneho exekútora JUDr. P. M., Exekútorový úrad, L. (ďalej len „súdny exekútor“), proti povinnému P., s. r. o., P. (ďalej len „povinný“), pre vymoženie 2 123,41 € s príslušenstvom. Vec bola vedená pod sp. zn. EX 549/06 (ďalej len „exekučné konanie“).

Uznesením Okresného súdu Žilina č. k. 5 CbR 137/2009-42 z 13. mája 2010 bol povinný zrušený, a to bez likvidácie (§ 68 ods. 9 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov), a 30. júna 2010 bol vymazaný z obchodného registra.

Súdny exekútor 8. júla 2010 doručil okresnému súdu podnet na zastavenie exekúcie vzhľadom na to, že majetok povinného nestačí ani na úhradu trov exekúcie a povinný stratil právnu subjektivitu výmazom z obchodného registra 30. júna 2010.

Okresný súd uznesením č. k. 3 Er 1292/2006-15 z 5. augusta 2010 vyhlásil exekúciu za neprípustnú a exekučné konanie zastavil. Zároveň uložil sťažovateľke povinnosť nahradiť trovy exekúcie 55,73 € súdnemu exekútorovi. Výrok o zastavení exekúcie okresný súd odôvodnil poukazom na § 57 ods. 1 písm. g) zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení v čase rozhodovania (ďalej len

„Exekučný poriadok“), podľa ktorého exekúciu súd zastaví, ak ju vyhlásil za neprípustnú, pretože je tu iný dôvod, pre ktorý exekúciu nemožno vykonať. Ako vyplýva z odôvodnenia jeho rozhodnutia, týmto iným dôvodom, pre ktorý nemožno exekúciu vykonať, bol zánik právnej subjektivity povinného. Výrok o náhrade trov exekúcie odôvodnil okresný súd poukazom na § 203 ods. 1 a 2 Exekučného poriadku, podľa ktorého ak dôjde k zastaveniu exekúcie zavinením oprávneného, súd mu môže uložiť nahradenie nevyhnutných trov exekúcie...

Proti uzneseniu okresného súdu č. k. 3 Er 1292/2006-15 z 5. augusta 2010 podala sťažovateľka odvolanie, avšak iba vo vzťahu k výroku o povinnosti sťažovateľky nahradiť súdnemu exekútorovi trovy exekúcie. Odvolaciemu súdu navrhla rozhodnutie v jeho napadnutej časti zmeniť tak, že *„oprávnený nie je povinný trovy exekúcie súdnemu exekútorovi nahradiť...“*.

Krajský súd o podanom odvolaní rozhodol uznesením sp. zn. 7 CoE 60/2011 z 31. marca 2011 tak, že rozhodnutie okresného súdu v napadnutom výroku zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že prvostupňový súd rozhodol predčasne. Ak bola exekúcia zastavená z dôvodu výmazu povinného z obchodného registra (jeho zániku), potom mal skúmať, či sťažovateľka mohla pri náležitej opatrnosti predvídať dôvod zastavenia exekúcie.

Okresný súd vo veci znova rozhodol uznesením č. k. 3 Er 1292/2006-37 z 3. apríla 2012 tak, že uložil sťažovateľke povinnosť nahradiť súdnemu exekútorovi trovy exekúcie vo výške 38,61 €. Na odôvodnenie uviedol, že zaviazal sťažovateľku na náhradu trov exekúcie súdnemu exekútorovi podľa § 203 ods. 2 Exekučného poriadku aj napriek tomu, že exekúcia bola zastavená podľa § 57 ods. 1 písm. g) Exekučného poriadku, pretože *„hoci samotným dôvodom zastavenia tejto exekúcie nebola nemajetnosť povinného podľa § 57 ods. 1 písm. h/ Exekučného poriadku“*, nemajetnosť povinného *„bola dôvodom, pre ktorý bol povinný vymazaný z obchodného registra“*.

Sťažovateľka podala proti tomuto uzneseniu znova odvolanie, ktoré odôvodnila obdobne ako svoje predchádzajúce odvolanie a navyše uviedla, že okresný súd sa dôsledne neriadil obsahom rozhodnutia odvolacieho súdu.

Krajský súd uznesením sp. zn. 21 CoE 94/2012 z 30. mája 2012 uznesenie okresného súdu ako vecne správne potvrdil. Svoje rozhodnutie v podstate odôvodnil tým, že

skutočným dôvodom zastavenia exekúcie bola nemajetnosť povinného a v takom prípade je povinný súdnemu exekútorovi nahradiť trovy exekúcie oprávnený.

Sťažnosť doručenu ústavnému súdu na porušenie čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru odôvodnila sťažovateľka tým, že uznesenie krajského súdu sp. zn. 21 CoE 94/2012 z 30. mája 2012 je arbitrárne, je v rozpore s právnymi predpismi a nie je riadne odôvodnené. Navyše, sťažovateľka už vo svojich odvolaniach poukazovala na rozhodnutie Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 16 CoE 70/09 v obdobnej veci, z ktorého vyplýva opačný právny názor, než aký bol vyslovený v jej veci. Krajský súd sa v napadnutom rozhodnutí s jeho existenciou a dôvodmi nijako nevysporiadal, čo je v rozpore aj s požiadavkou právnej istoty. Ak raz bola právoplatne exekúcia zastavená z dôvodu podľa § 57 ods. 1 písm. g) Exekučného poriadku, nemôže krajský súd skonštatovať, že skutočným dôvodom jej zastavenia je dôvod odlišný (nemajetnosť povinného). Súd nemôže dodatočne a svojvoľne meniť už právoplatné rozhodnutie a ani jeho dôvody. Takýto postup súdu je v rozpore s princípom právnej istoty a predvídateľnosti súdnych rozhodnutí. Krajský súd nevykonal riadne svoju prieskumnú právomoc navyše aj z dôvodu, že nepreskúmal zároveň aj správnosť výšky priznaných trov s odôvodnením, že nebola namietaná sťažovateľkou. Sťažovateľka podala odvolanie proti výroku o trovách ako celku, z čoho je zrejmé, že odvolanie podala aj proti ich výške.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každú sťažnosť predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti sťažovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každej sťažnosti ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jej prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Vo všeobecnosti úlohou súdnej ochrany ústavnosti poskytovanej ústavným súdom nie je chrániť občana pred skutkovými omylmi všeobecných súdov, ale chrániť ho pred takými zásahmi do jeho práv, ktoré sú z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné (I. ÚS 17/01). Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy totiž vyplýva, že ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov (napr. I. ÚS 19/02).

Ústavný súd uznáva, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby

zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03).

Ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa vymedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 13/00).

Citovaný čl. 46 ods. 1 ústavy je vyjadrením základného práva domáhať sa súdnej ochrany. Tento článok ústavy je primárnou ústavnou bázou pre zákonom upravené konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky príslušných na poskytovanie právnej ochrany, a tým aj „bránou“ do ústavnej úpravy jednotlivých aspektov práva na súdnu a inú právnu ochranu. Zároveň v zmysle čl. 51 ods. 1 ústavy sa možno domáhať práv podľa čl. 46 ústavy len v medziach zákonov, ktoré toto ustanovenie vykonávajú, pričom však v súlade s čl. 152 ods. 4 ústavy musí byť výklad a uplatňovanie ústavných zákonov, zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov v súlade s ústavou, a súčasne v zmysle čl. 154c ods. 1 ústavy majú príslušné medzinárodné zmluvy vrátane Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd prednosť pred zákonom, ak zabezpečujú väčší rozsah ústavných práv a slobôd (I. ÚS 22/03).

Vychádzajúc z týchto ústavne významných úvah zaoberal sa ústavný súd posúdením obsahu napadnutého rozhodnutia z uvedených hľadísk.

Sťažovateľka vo svojej sťažnosti uviedla v podstate dva dôvody, pre ktoré je presvedčená, že uznesením krajského súdu sp. zn. 21 CoE 94/2012 z 30. mája 2012 došlo k porušeniu jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Prvým dôvodom je nedostatočné odôvodnenie rozhodnutia krajského súdu a druhým taká aplikácia ustanovení Exekučného poriadku o náhrade trov exekúcie súdnemu exekútorovi, ktorou bol popretý účel a zmysel právnej úpravy vo veci sťažovateľky navyše v kontexte skoršieho právoplatného rozhodnutia o zastavení exekúcie.

Krajský súd uznesenie sp. zn. 21 CoE 94/2012 z 30. mája 2012 odôvodnil takto:

„Exekučný poriadok pripúšťa výnimky zo zásady, podľa ktorej trovy exekúcie uhrádza povinný (§ 197 ods. 1 Exekučného poriadku). Oprávnený spravidla znáša trovy exekúcie podľa princípu zavinenia a princípu voľnej úvahy súdu. Okrem toho, oprávnený musí uhradiť trovy exekúcie, aj keď zastavenie exekúcie nezavinil a nemohol predvídať, ak k zastaveniu exekúcie došlo z dôvodu, že majetok povinného nestačil ani na úhradu trov exekúcie. V danom prípade mal súd za preukázané, že povinný bol zrušený bez likvidácie z dôvodu, že nemá obchodný majetok, ktorý by postačoval na úhradu primeraných výdavkov a odmeny za výkon funkcie likvidátora (§ 68 ods. 9 Obchodného zákonníka), prichádza teda dôvod zastavenia exekúcie podľa ust. § 57 ods. 1 písm. h) Exekučného poriadku z dôvodu, že majetok povinného nestačí ani na úhradu trov exekúcie, čo napokon bolo vyjadrené aj v odôvodnení rozhodnutia súdu, ktorým bola vyhlásená exekúcia za neprípustnú a zároveň zastavená. To znamená, že skutočným dôvodom zastavenia exekúcie bol dôvod zastavenia exekúcie podľa ust. § 57 ods. 1 písm. h) Exekučného poriadku a preto správne prvostupňový súd aplikoval v danej veci ust. § 203 ods. 2 Exekučného poriadku. S uvedeným sa stotožňuje, resp. súd pri uvedenom právnom názore vychádzal z rozhodnutí Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5 MCdo 15/2011 zo dňa 19. 1. 2012, ako aj 3 MCdo 10/2011 zo dňa 24. 11. 2011. Vzhľadom na to, že výška trov nebola zo strany oprávneného namietaná, tak odvolací

súd výšku trov exekúcie, ktorá bola priznaná súdnemu exekútorovi už potom nepreskúmaval.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti považoval napadnuté rozhodnutie súdu prvého stupňa odvolací súd za vecne správne a súladné so zákonom.“

Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu právo na súdnu ochranu neznamena právo na úspech v konaní pred všeobecným (občianskoprávnym) súdom, teda za porušenie tohto základného práva nemožno považovať neúspech (nevyhovenie návrhu) v konaní pred všeobecným súdom (napr. I. ÚS 8/96, III. ÚS 197/02, III. ÚS 284/08). Do práva na spravodlivý proces nepatrí právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov.

Nútený výkon súdnych a iných rozhodnutí vrátane súdnej exekúcie podľa Exekučného poriadku je podľa stabilnej judikatúry ústavného súdu (PL. ÚS 21/00, I. ÚS 5/00, II. ÚS 143/02, III. ÚS 60/04) súčasťou základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Sťažovateľka v podaniach tvrdila, že súdy vyslovujú nejednotný názor na právnu problematiku, ktorá bola predmetom sťažnosti.

Nie je úlohou ústavného súdu zjednocovať rozhodovaciu prax všeobecných súdov, lebo zjednocovanie rozhodovacej praxe je vecou odvolacích súdov, resp. Najvyššieho súdu Slovenskej republiky. Podstatné je, či sú odlišné právne názory všeobecných súdov ústavne konformné, lebo v kladnom prípade niet dôvodu na to, aby ústavný súd do takýchto záverov zasiahol (mutatis mutandis I. ÚS 199/07, I. ÚS 18/08, II. ÚS 273/08).

Vychádzajúc z uvedeného podľa názoru ústavného súdu napadnuté rozhodnutie krajského súdu nejaví známky arbitrárnosti či zjavnej neodôvodnenosti. Výklad krajského súdu možno považovať za ústavne konformný, a preto neprichádza do úvahy, aby ústavný súd do namietaného záveru krajského súdu zasiahol.

Z uvedených dôvodov rozhodol ústavný súd tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. septembra 2012